

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „F6ia Pedagogică”
Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.

Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ce am pierdut...

(*) În lungul șir al vécurilor am isbutit și noi Românii a esopera dela apăsătorii nostri un favor, ca să ne putem cultiva în țera noastră limba și literatura noastră, și anume la acea școlă înaltă, pentru susținerea căreia și noi Românii an de an contribuim cu miile noastre. Înființarea unei catedre publice de limba și literatura română la universitatea din Budapesta a fost pentru noi Românii o incontestabilă cucerire de teren, teren merit de a produce îmbelșugate fructe pe sēma poporului român.

N'a fost tiner universitar român la Budapesta, care să nu se fi interesat de existența acestei catedre și să nu fi usat de beneficiile ei, — căci această i-o impunea datorința națională.

La catedra această însă a stat un bărbat vrednic, un dascăl înțelept, dăruit de Providință poporului nostru, — profesorul Alexandru Roman.

Multe generații a crescut acest destoinic bărbat în restimpul de 35 de ani, în decursul cărora cu profeticu-i glas ș'a preanărit limba și neamul său și a isbutit cu știința și caracterul său să deie neamului tineri învęțați, caractere și inimi pętrunse de vęceți, caractere și inimi pętrunse de vęceți.

În lunga catenă a anilor a îndurat multe acest de toți Românii iubit bărbat, a fost expus în deosebi persecuțiunilor ascunse din partea stăpânirei, care cu invidie privia la succesele lui multilaterale. A rămas însă vecinie nedeia pe; pe a înălțarea flămurei noastre culturale, la deslegarea celor mai grele probleme literare și științifice, ęr la universitate continua în butul pęstării mai marilor a prelege în dulcea limbă română șc.

Individualitatea acestui bărbat a fost ce a ridicat nimbul și însemnăteatea catedrei de limba română din Budapesta, capitalul lui științific a fost ce a înălțat catedra la rangul catedrelor fruntașe.

Mai avem dōr încă o catedră, cea din Cluș. Acestă însă față de cea din Pesta este o literă mōrtă, o carte apocrifă. Un bărbat, la care națiunea întręgă privesce cu dispreț, cum i-se cuvine unui filu dōctrii, își împrășchie aci falsele sale doctrine, pentru care rēușitorii progresului nostru îl aplaudă. Însă sub astfelu de mână, catedra din Cluș n'a avut nici un rol binecuvântat în mersul nostru de dezvoltare, ci din potrivă numai pedecă ne-a fost și — genare. Singurul loc deci, la care neamul românesc cu drept cuvânt privia plin de nădejdi, era catedra din Budapesta.

Și acum, după-ce singurul stegar și-a plecat capul înaintea necesității fizice, acum după-ce falnicul arbore a cădut în mijlocul grădinei în care mulți altoi nobili a lăsat, acum când singurul profet nemincinos dela școlele înalte din patrie a încetat de-a mai glăsuși fiilor nēmuli seu, — acum vedem și simțim ce-am pierdut.

Am pierdut pe Alexandru Roman.

Am pierdut fōrte mult, putem susține, că am îndurat o pierdere ireparabilă.

Ireparabilă, pentru-că personalitatea lui Al. Roman a condiționat felul de existență a catedrei de limba română.

Ireparabilă, pentru-că în șirul puținilor nostri bărbați de știință, durere, nu găsim bărbat de erudițiunea lui Alexandru Roman.

Ireparabilă în sfērșit, pentru-că sōrtea acestei catedre nu este depusă în mâinile noastre, ci asupra ei hotărășce cei dela cārmă.

Și asta este ce ne dōre, sōrtea catedrei de limba și literatura română și ce ne face să simțim atât de greu

lovitura ce am îndurat prin pierderea profesorului iubit Roman.

Nu ne pōte fi indiferent cine va fi chemat de urmas al dascălului său, cārunțit în bravuși pentru nēmuli seu. Nu ne pōte fi indiferent cine va fi chemat să ne cualifice pe profesorii pentru școlele noastre confesionale. Și ne māchnesce și numai gândul ca acea catedră, care a ajuns epocă de strălucire, să fie în curēnd pōte pāngărită de cine șcie ce individ odios, care pentru o lapalie de salariu să pune în serviciul nășuștelor meschine ale dușmanului limbei noastre. Și din starea lucrurilor de astăzi nu putem decât să-i facem un trist prognostic catedrei române. Îndată ce circulează în evidență bărbați mici ca Moldovan Gergely, Alexits György și Csokán, putem fi convinși, că Roman Alexandru n'are demn urmaș, nici în ce privesce știința, nici în ce privesce caracterul cel național de pur sang.

Am pierdut deci fōrte mult prin mōrtea lui Alexandru Roman, am pierdut o sentinellă tręză și înțeleptă a românismului.

Binecuvântându-i amintirea, pri vim îngrijorați în viitorul posomorit.

Din parlamentul maghiar.

La 27 l c. s'a redeschis parlamentul maghiar după terminarea feriilor de vēră. Ședința a fost bine cercetată, atât de deputați, cât și de public. Înainte de deschidere nu se vorbă despre alteceva decât despre regalul împăritului la marș și despre darul regelui privitoru la ridicarea de statue istorice pe piețele Budapestei. Ședința o-a deschis la 11¼ ore presidentul camerei Szilágyi Dezső, prezentând camerei rescriptul regelui în care mulțimesce camerei pentru felicitările ce i le-a adus din incidentul țilei nășcând. Piciora ascultă la rescriptului scēnd în piciora și-l ia la cunoștință cu înșuflețite aclamațiuni de „Să trăieșca regele”!

contra cōbelor. O, Străulea are un „zug” minunat...

Pilda bună prinse. „Iute și degrabă” se plimbă ploșca dela frate la frate, — ba vędēnd pe Albușoi cât de neliniștit șede pe un mușinoi, cu un ochiu la slănină cu celalalt la ploșcă, i-o oferirăm și lui ca să închine.

Este un deliciu a vedē pe Albușoi cu ploșca la gură, — o expresie a unei fericiri saturate: ochii mari cășcați, buzele tremurānde convulsiv ca ale copilului când mozelesce fița mamei, vinele dela grumași umflate ca guma dela velocipede pneumatice și ca întregire gālgăiturile cele profunde... a, ceva clasic de tot. Er luându-și ploșca dela gură rēușane vreo-câteva secunde rīnjind a satisfacție și în sfērșit își șterge cu mână picăturile din streșina mustețelor ciuntite și din grōpa bărbii...

În decursul potolirei setei și a fōmei noastre am putut vedē un nou tablou: carē încārcate cu groși (brați tăiați) și cu scānduri dela joagērul Cindrelului, trecē peste Poeniță cātră casă. Câte un băețandru somnuros sedē deasupra grōșilor și făcea fără voie închinăciuni în dōrșta și în stānga...

Dela Poeniță o luārăm pe o muchie înainte. Trecurăm peste muchia Cacovei și dealul Folții, lășand la drēpta plaiul Orlatului, ęr la stānga în depārtare vērful Ciorii,

Apoi aduce la cunoștință încetarea din viēță a deputatului Pęchy Tamás și prezentēză mandatele deputaților trimiși în dieta maghiară de dieta croato-slavonă-dalmașiană. Aceștea se predau sprost-raportare comisiunei verificātore. Ultimul act prezentat de președinte a fost adresa de aderentă pentru dobāndirea academiei militare maghiare pentru crescerea de oficeri.

În sensul regulamentului de casă se cetesce apoi catalogul interpelațiunilor și se anunță, că la 4 Octobie se va ține serviciu divin în biserica Matia, din incidentul onomastice Majestății Sale. La sfērșit ministrul Lukács prezentēză proiectul de indemnitate budgetară, care se predă comisiunei financiare spre raportare.

Ședința regulată nu se va ține până Marța viitoare.

Sânțirea bisericeii din Drăguș.

— Raport special. —

(Urmare și fine.)

Protopresbiterul și asesorul consistorial Ioan Papiu ridică păharul pentru bētrānul paroh I. Făgărășan, dorind, ca multă vreme să se bucure de distincțiunea, cu care l'a investit arhierul său și să vadă comuna sa progresānd tot mai mult și servind ca exemplu bun și comunelor vecine.

Dr. Ioan Șenchea din Făgărăș, accențuēză greutățile enorme, ce le întimpinăm pentru susținerea instituțiunilor noastre culturale. În această luptă partea leului compete veneratului Consistoriu, care face tot posibilul pentru ocrotirea și dezvoltarea lor. Închină pentru consistoriu și în special pentru membrii acestor ai aceluia Papiu, Voileanu, Dr. Roșca și Dr. Cristea.

Directorul seminarial Dr. R. Roșca arată meritele nemuritorului metropolit Andreiu pentru introducerea vieții constituționale și a democraticelor baze în organismul bisericeii, accentuēză meritele actualului nostru metropolit pentru înțeparea și consolidarea acestei organizații și închină pentru elementul mirenesc, care în corporațiunile noastre

FOIȚA.

A munte.

(Urmare).

Poenița e o padină lată și frumōșă, un platou încunșurāt de brați. Țrbă grasă acopere padina pe care pasc ciurșile gurenilor. Câte un brad singuratic își așterne umbrele peste Țrbă, ęr în umbră tolănit stă ciurdariul cu capul răzimat de trunchiul bradului. Talangele produc acorduri destul de armonioșce, ce se pierd în desieștea de brați, purtate pe aripile echoului.

E încāntător acest idil cu multele sale variațiuni. O singură notă de discordanță este — strechia, care își jōcă capricioșă și aici mendrele sale, silind pe câte o vită cu cōda ridicată smirnă și cu nările umflate a da raita în giurul goliești și a se ascunde pe urmă neastāmpărată în tufiș.

Aici în poeniță este și o casă de bărne, căreia îi dă cășoia forestierului. Are mai multe încăperi cu așternuturi de cetină pentru voiagiori. În giurul ei o grădină cu câteva straturi de brādului cultivați, altoi de meri, cuburi de cartofi, sălată și știr pe sēma ciurdarilor, o grădină de munte.

În grădina această făcurăm popas, ca să dejunăm. Era și timpul, căci era la dece

ore și bietul Grasu era obosit și se încălșise, de fi evaporase întreg humorul, ęr Străulea, care în decursul călătoriei făcuse mult haz cu echoul, — prinsese cobe.

Ne aședārăm în umbra celor doi brați uriași din fața casei și ne aruncārăm năvalnic asupra desagilor, pe când caii năvaliră și ei la Țrbă.

„De ce trāim?” întrebă Străulea, căruia i-se înseninasă fruntea vędēnd ploșca, și care — fie în parenteze dīs — purta cu sine și sacul cu glumele.

„Ca să māncăm”, — îi respunse Grasu.

„Ca să bem”, — îi reflectai eu.

„Ei, dar pentru ce māncăm și bem?” continuă el cu banalitățile lui.

„Moft, — natural, ca să trāim. Taci Străule, că ai șscilit-o, vițel e mai vechiu ca bună-ta!” îi respunse drastic Grasu.

„Nu șciți nimic”, triumfă Străulea „Bem și māncăm numai fiind-că avem apetit, pentru-că ne priesece... Deci, sănătate în traistă „ai nostri”, proșit!”

Și scoțēnd ploșca din traistă, se întōrșe cātră rēșărit, stropi dāga, ploșcă cu pietate în drēpta și în stānga, spunēnd, că astfel se face la ei în sat libațiunea, îngānă drept rugăciune refrenul:

„Eu în sus când te ridie

Tu-mi închini cu gli-gli-glic”...

Și pe urmă dăi, dăi cu nemiluita la lēc în

vērful Surdului și Crăciunēsa. Pe Crăciunēsa (muntele Sașilor din Cristian) este o piramidă de 3¼ stāngini de lemne, de unde poți privi tare departe, ęr locului acelaia îi dăc „la piramidă”.

În Foltea ți-se desfășură o neobicinuită și mult posomorită icōnă. O mare parte a păduri de brad de-alungul drumului e arsă deja din anii trecuți. Cioturi de brați cārbunii stau încă mărturisind focul năprasnic ce a despodobit pădurea. Te atinge fōrte neplăcut acest tablou tulburāt al frumșetei universale. Pare că treci printr'un loc unde s'a dat o crāncenă luptă, ęr dușmanul învingētōr a prefăcut tōte în tăciune.

Coborānd de aici ajungi la joagērul Cindrelului, ęr trecēnd obositorul deal al Surupęții ajungi în mult așteptatul Cindrel.

Poiana Cindrelului este o goliești întinsă, ici colo câte o tufă de brādului, de șneapēn și buhac, sēu câte un jgheab, ce-și scōte colțurile din Țrbă cea mare.

Într'un colț al acestei terase este o stānă; oile sunt duse pe cōstele din giurul iezērului, prin Iușbea și Cānaia. În giurul stānei schiopătează numai niște oi bolnave de unghii, cari formēză astfel o mare disonanță față de belșugul de sănătate ce respiră aici din tot fricelul de Țrbă. Lāngă stānă țin strajā doi puternici zăvođi, cari se jōcă cu muștele de trecere de vreme.

bisericești adese-ori se validiteză cu atâta demnitate.

Asesorul consistorial Mateiu Voileanu vorbește pentru confesiunile, cari ne au onorat cu prezența lor această sărbătoare familiară bisericească a noastră, și închină în special pentru greco-catolicii români, cari împreună cu noi au onorat această comună și această bogată masă cu prezența lor.

După un aventat discurs pentru clerul prezent dl asesor Mateiu Voileanu a ridicat un al doilea toast pentru învățătorii români, ca egali factori culturali cu preoțimea noastră în sinul poporului român, cari au știut rezista tuturor necasurilor, și au rămas rezoluți apărători ai școlilor noastre confesionale.

Dr. Șenchea închină a doua-ora pentru fiul acestui ținut, deputatul dietal Dr. Nicolau Șerban, care în țera Făgărașului se bucură mai ales la popor de o mare popularitate și trecere.

Dr. Nicolau Șerban după un toast mai lung golesce paharul pentru feciori din comuna Drăgus.

Fratele deputatului, Ioan Șerban, preot gr. cat. în Voila, toastă pentru Excelența Sa, numindu-l cel mai mare principe al bisericeii române, ăr Dr. Remus Roșca mai vorbește odată, închinând pentru toți aceia, mai ales străini de noi, cari au contribuit la buna reușire a desnumitului act sărbătoresc.

Printre aște toaste au mai fost firesce jocuri de feciori, cântări de lăutari, ciocniri de pahare etc. Am auzit și o frumoasă cântare cu vocea:

Suflă vânt de primăveră
Eu cânt doina pe hotar,
De mă ngân cu florile
Și priveghitorile

Doina a fost condusă de clericul abs. și învățătorul Ioan Băncu din Viștea superioară, despre care nitasem a spune, că în seara premergătoare a surprins pe oșpeții întruniți la cină în casa părintelui I. Făgărașan cu corul său de băieți. Acest cor a reprodus cu pricepere și corectitate în 2 voci mai multe cântări bisericești și naționale, începând și terminând cu „Mulți ani să trădească!”

În chipul acesta a decurs banchetul de după prânz, continuându-se cu toastele și cântările până pe înserate.

Înalt Preasfinția Sa și cu suita se retrăsese între asurditorele aclamațiuni ale poporului, spre a se odihni și pregăti de plecarea, care a și urmat cu trenul dela orele 4 dimineța. Reintorcerea s'a întâmplat pe aceeași linie, trecând prin frumoasa comună grănițerească Vistea-inferioară în fruntea căreia stă parohul Nicolau Borzea, unul dintre cei mai harnici preoți din arhidieceasa. Biserica sa din pâră, ridicată în vâlc trecut, e într-o stare îngrijită și foarte prezentabilă. În Viștea inf. mai există o bisericuță de piatră, mai

Obosiți de calea cea lungă și de căldura cea dogoritoare ne căutarăm un loc potrivit în apropierea stânei, la marginea brădetului.

La sgomotul nostru eși din stână ciobanul Iacob din T... și era vesel fără margini că a dat de — oameni. Ne împreținirăm iute căci Iacob e o fire deschisă și comunicativă. După deslușirile convenite, că unde mergem, cine suntem etc. ne cunoscăm deja bine. Și să-l fi văcut pe Iacob căt era de vesel când vedu tutun și vin, de cari atât era de duos. O surprindere teribilă îi făcurăm spunându-i că popa din satul lor a trecut la cele vecinice.

— „Ace-că o murit popa Ion?” — întrebă Iacob rămânând cu gura căscată.

— „Murit zău, frate Iacobe!”

— „Ace-că o murit?”... și dând din cap scuiță indignat prin strunga dinților celor albi, apoi continuă încă de vre-o căteva ori cu „ace că”, (dice că) și-și șterse pe urmă două lacrimi din ochii cei frumoși. Îi întinșerăm ploșca ca să beie întru amintirea celui mort.

„D-zeu să-l ierte pe fie-ertatul popa Ion, că mi-o fost — vecin”, dise Iacob emoționat.

„Amin, frate Iacobe!”

(Va urma.)

Fidelio.

veche, care odată încă a format proprietatea credincioșilor nostri, dar trecând o parte de grănițeri în urma presiunii din partea autorităților militare superioare la unație, biserica s'a luat credincioșilor nostri și s'a dat uniaților. Creștinii ortodoxi, ca să nu rămăe fără casă de rugăciune, nevoind a-și parăsi legea strămoșească, au adus o bisericuță de lemn, din Poiana-Merului, a cărei locuitori și frați în neam și credință au sărit celor strimțorați în ajutor. De această biserică s'au servit Viștenii vr'o 50 ani, până au ridicat pe cea de ați din pâră.

Ajunși la gara din Viștea inf. Escelenția Sa și suita s'a suit pe tren și a continuat călătoria spre Sibiu printre înalții munți ai Făgărașului; piscurile lor, ca Surul, Ciorta, Negoii, Dealul-mare, Scara etc. erau acoperite de ceta, a cărei desime scădea în proporția, în care creșcea intensitatea căldurei sôrelui.

Satele de pe valea Oltului presentă o particularitate curioasă, care merită a fi amintită. Nicăiri, ca în jurul Făgărașului, n'am aflat o nomenclatură de comune mai sêracă. 2—3 sêu chiar 3—4 comune au aceeași numire, la care se mai adauge câte un atribut distinctiv. Așa Arpașul inferior, Arpașul superior, Sebeșul inferior, Sebeșul sup., Viștea de sus, Viștea de jos, Berivoi mari și Berivoi mici, Voivodenii mari și Voivodenii mici etc. etc.; ăr când cu mare și mic, cu inferior și superior n'o mai scot la cale, i-au refugiu la alte direcțiuni a-le lumii, chiar cu riscul de a adauge și mai multe atribute. Așa: Porumbacul de sus apusen, Porumbacul de sus rêsăriten. Sâmbăta superioară rêsăritenă și Sâmbăta superioară apusenă etc.

* * *

Reasumând impresiunile rămase dela acest sărbătoresc act, putem dice, că toți participanții s'au depărtat mulțamiți și veseli, că au putut lua parte la o întrunire românească atât de distinsă și rară; cu deosebire poporul a dat mulțamită lui D-zeu, vedând, că rugăciunile arhieresci au adus darul de sus, întru cât în decursul zilei proxime s'a pornit o binevenită ploaie pe pământul înșet, și peste sêmēnta, ce aștepta încolțirea.

Prezența Ex. Sale în acel ținut, precum foarte nimerit a observat părintele Nicolau Borzea la primire, — pe lângă aceea, că va rămănea din gură în gură, dela tată la fiu, din generațiune în generațiune, ca o tradițiune de plăcută aducere aminte, a dat tărie și curagiu tuturor comunelor bisericești din giur în aceste zile grele în, care trăesce biserica noastră națională.

Cu deosebită satisfacțiune am luat act despre progresul comunei Drăgus, căci progres îmbucurător este acela, când din o bisericuță de lemn, scundă și sărăcăcioasă, dintr'un locaș, ce-ți amintesce greutățile timpurilor trecute, te strămuți într'o biserică nouă, frumoasă, modernă și vrednică de cuvântul lui D-zeu, care are să fie vestit și propoveduit întrênsa. De dorit ar fi, ca aceste contraste să fie eternizate în fotografii de importanță pentru viața noastră culturală. Durere însă, că priceperea pentru astfel de lucruri la noi foarte puțin, sêu de loc nui desvoltată. Acesta ar fi cu atât mai de dorit să se întempe cât mai des, căci asemenea monumente și mărturii ale trecutului nostru dispar, fără ca să fi fixate spre a pute fi astfel eternizate și predate viitorului.

Special pe mine m'a înveselit intimul raport și nemărginită încredere, ce am aflat că există între popor, biserică și clerul ei. Acest lucru pôte servi pentru deosebită mulțumire clerului din acel ținut, între cari aflăm vrednici păstori, ca părintele Nicolau Borzea, Nicolau Clonța și mulți alții.

Când veți cu ochii calda dragoste a poporului cătră biserică, cătră arhierul și clerul ei, uțiți tôte necasurile și greutățile, câte dîlnic le întîmpini în munca pentru cultura și progresul nêmului, te renasci pare-că din nou și primești oțelită înșufletire și voie pentru muncă în agrul bisericesc național, sciind că ai un cler, care te înțelege și un popor, care te ascultă.

Fie ca acest raport să se generalizeze, și să se susție pentru vecii-vecilor.

Și cât timp așa va fi,

Teamă n'am, că vom perî.

Deca.

Alexandru Roman.

Êrăși a apus o luminosă stea de pe orizontul nêmului nostru. Căsa mortii nemilose a tăiat firul vieții unui distins fiu al națiunii române, care a muncit alături de cele mai marcante figuri ale redesteptării noastre și ale progresului, la care am ajuns până astăzi.

Am avut ocaziune să frunzăresc epistolele particulare ale alesului defunct și să mă conving despre ilustra pleiadă de bărbați, cu care întreținea legături intime. Sunt toți persoane, ce disting cu frumoasă lor viață istoria mai nouă și contemporană a României, toți modele și tipuri de bărbați, cari nu cu frase sforăitoare, ci cu fapte, pecetluite de suferințe și mari jertfe au știut să lupte pentru nêmul lor și justele lui pretensiuni și drepturi.

Acastă societate de ômeni indică, cine era și cum era Alex. Roman. Vasile Alex. Urechia îi dicea într'o scrisore din 26 Decembre 1868: „De am avé mulți ca d-ta, va fi bine de Români”.

Cei-ce au avut ocaziune a conveni cu el, a-i ceti articlii diaristici plini de entusiasm și de un cald naționalism, ori a-i asculta prelegerile, aceea vor mărturisii, că Alexandru Roman și-a împlinit cu sumpătate misiunea de dascăl, atât al tinerimii, cât și al întreg publicului român.

„Înzestrați-vă cu sciință” — dicea el tinerimii din Budapesta — „căci ea este o putere, care ridică pe om și-i face posibilă ajungerea scopurilor și împlinirea datorințelor față de neam. Adunăți aicea din diferite părți ve pregătiți pentru diferite cariere și funcțiuni. Unii veți alina suferințele sufletești, alții cele trupesci, ăr alții veți apără drepturile celor slabi și asupriți, etc.; cu toții însă veți lua apostolatul dascăliei pentru poporul, din care faceți parte. Ca atari nu trebuie să uitați datorința cea mai sântă: a vă iubi națiunea, a oferi pentru binele ei obolul, laborea și chiar și viața. Ca dela un frate mai bătrân primiți sfatul să vă iubiți și prețuiți și limba dulce, pe care strămoșii și părinții v'o lasă ca pe o scumpă ereditate. S'o spălați mai vârtos, ca aurul și s'o țineți pururea ca pe acel suflet, care înșuflețesce națiunea și la care înaintașii nostri s'au închinat ca la un idol”.

Acest scurt pasagiul din o alocuțiune ținută tinerimii române din Budapesta indică mieul și direcțiunea înclinațiunilor sale sufletești.

Preste iubirea de neam nu cunoscea altă putere, care să-l farmece și entusiasmeze. Era fiu de preot gr. cat., și el însuși cleric gr. cat., dară cu tôte acestea era departe de el intoleranța confesională, care astăzi caracterizează pe atât de mulți din fiii bisericeii surori. Ba l'am auzit adese-ori pledând cu foc de pe catedră contra acestor din urmă, accentuând cu regret, că creșterea tinerimii clericale gr. cat. în seminării străine, fie și în cele dela Roma, este pentru noi desavantagiosă și păgubitoare, întru cât cei mai mulți din cei crescuți astfel desvôltă acasă un deosebit zel pentru introducerea de inovațiuni latine, și această produce în popor o depărtare tot mai mare, de ceea-ce au fost strămoșii nostri și o apropiere nejustificată de aceia, cari și altcum tind a ne înghiți și a ne perde urma. Mai ales am avut ocaziune a-l auzi vorbind în acest înțeles expunând biografia fericitului G. Șincai, care a venit din Italia inspirat de Roma lui Traian, ăr nu de Roma Papei. Așa ar trebui să fie toți.

Êtă datele mai importante câte le-am putut afla îngrabă despre viața lui:

Alexandru Roman este fiul unei familii de preot din Ardeal, dela Micăsasa. Tatăl-său Ioan s'a strămutat în părțile oradane pe timpul fericitului episcop dela Oradea mare Samuil Vulcan, care atrăsese în jurul său, în diecesa sa, mulți tineri transilvăneni. Episcopul îl numi mai întâiu capelan în comuna Vad, apoi paroh în comuna Așeu din ținutul Crășului repede. Aici s'a născut fiul său Alexandru, la 26 Novembre 1826. Mai târziu s'a strămutat ca paroh în Rogoz, o comună apropiată de Beiuș. Studiile gimnasiale le-a făcut în Beiuș, studiind în mod extraordinar și limba română după gramatica episcopului din Gherla I. Alexi, ăr studiile filosofice și juridice la Oradea-mare, pretinderea a obținut un succes strălucit.

În acest timp a înființat tinerimea academică română din Oradea-mare o societate de lectură, la membrii căreia Roman le-a ținut prelegeri din limba și gramatica română, învățată la Beiuș.

La dorința părinților sei a intrat pe cariera preoțescă, și ca cleric fu trimis de episcopul Erdélyi în convictul dela S-ta Barbara din Viena, unde studiă 3 ani teologia, dela 1846—1848, când izbucnind revoluțiunea părăsi Viena, spre a se întorece ărăși în patria sa. În anul școlar 1848/49 a fost numit prof. pentru a III-a clasă gimnasială în Beiuș, unde în butul dușmănoselor evenimente, înșufletit de atmosfera redesteptării neamurilor începu mai întâiu a propune elevilor sei limba română. Tot în acel an își completează studiile teologice, făcând examenul din studiile cursului al IV-lea, care-i mai lipsea.

Pentru sentimentele sale românești, ce căuta a le infiltra și oțeli în fragedele inimi ale elevilor sei și în întreg mediul, în care se învêrtea, și-a atras nu numai luarea aminte, ci și dușmănia multora, mai ales a Maghiarilor beiușeni. Trecând revoluțiunea, episcopul îl puse înaintea dilemei, ca sêu să îmbrățișeze celibatul, dacă vrea să rămăe profesor, căci fiind căsătorit nu pôte funcționa ca profesor, sêu să se căsătorească spre a pute fi chirotonit și instituit paroh în vre-o parohie din diecesa Orașii. Neconvenindu-i celibatul, ceru timp de eugetare un an și lăsarea în postul de profesor, dar cererea nu i-s'a încuviințat și astfel — părăsind Beiușul — merge la Oradea-mare, unde petrecu mai bine de un an.

Aici a lansat Roman ideea înființării unei catedre pentru limba și literatura română. În scopul acesta a îndemnat prin fratele său Iosif Roman, atunci avocat la procuratura regescă și acum avocat în Oradea, pe tinerii români din Oradea, ca să cêră dela guvern înființarea numitei catedre. Junimea primind ideea cu înșufletire, face cererea. În urma acestora și la întrevinerea și a episcopului Erdélyi scopul este ajuns, înființându-se la 1851 catedra de limba și literatura română la academia juridică și archigimnasiul din Oradea mare. Acesta a vôte pôte prima catedră de asemenea natură la institute de cultură maghiară. Profesor pentru numita catedră a fost denumit din partea ministerului Alexandru Roman, la 29 Ianuarie 1851. Dar înainte de a fi sigur despre acest succes ceru a fi instituit funcționar la pretura din Mișca (Bihor). Postul l'a și obținut, dar având prospecte sigure de a obține nouînființata catedră, renunță dela oficiul administrativ căpătât și astêptă denușmirea de profesor. La 22 Octobrie 1851 făcu examenul de profesor din limba și literatura română și trecându-l cu succes își și ocupă imediat catedra.

Ca profesor și ca conducător al societății de lectură a tinerilor români dela academia de drept și din cele două clase superioare ale gimnasiului, a lucrat mult mai ales pentru deșteptarea dragostei cătră limba maternă și pentru agerirea sentimentelor naționale.

În Octobrie 1853 s'a dus cu concesiunea ministerială la Viena, spre a face cursul prescriis pentru profesorii de gimnasiu. Acolo petrecu 3 ani, absolvă cursul, dar înainte de a face examenele a recurs pentru obținerea postului de translator român la consiliul Locotenenței regesci din Buda. Canonicele Teodor Aron, care se retrăsese din acel post, l'a îndemnat să concurgă, și la 25 Aprile 1857 a și fost numit translator. Schimbându-se la 1861 sistemul de guvernare, a ajuns în disponibilitate, dar în același an fu chemat, ca să facă serviciul de concipist la consiliul restaurat.

Ivindu-se așa numita ăr constituțională, Alex. Roman află necesitatea înființării unui diar român, mai ales că organele politice ne făcêu atunci, ca și acum, greutăți la cetrea foilor din România. Alex. Roman avé jurnalul lui Boerescu „Naționalul”, pe care după cetire îl da studenților români din Budapesta. Aceștia se întrunêu și-l cetêu în cafenêua din strada „Korona Herczeg”, până ce căpitanul orașului i-a oprit. Alex. Roman se pune în conțelegere cu Sigismund Pop, numit căpitan suprem peste districtul Cetății-de-piatră, și înființă la 1861 foia „Concordia”. (La 1857 s'a fondat la București la inițiativa poetului George Crețianu și alții, o foie cu

aceeași numire). Fôia apărea în Budapesta și a fost primul diar tipărit întreg cu litere latine. Sigismund Pop era semnat ca redactor, dar adevăratul conducător era Alex. Roman, ajutat de colaboratorii Ioachim Murșșanu, Parteniu Cosma, Iosif Vulcan și alții. Aici a scris Roman mulți articlii de valoare, conducând o luptă diaristică de influență mare în viața noastră politică. Articlii lui R. au apărut anonimi sau mai arareori sub pseudonimul „Cato Censoriu”. Concordia au avut și două procese de presă, dintre cari ultimul s'a terminat cu condamnarea lui S. Pop, la închisoare și amendă de 150 fl.

După planul dela Oradea s'a înființat la finea anului 1862 catedră de limba și literatura română la universitatea din Budapesta, și alesul Maiestății Sale pentru acest oficiu cardinal pentru noi a fost *Alexandru Roman*, care la 20 Decembre 1862 primi decretul de profesor extraordinar. Bucuria, cu care Românii au primit vestea denuirii acesteia, a fost mare și generală; mai ales Românii din Budapesta au fost atât de însuflețiți, încât la primele prelegeri ascultară și mai mulți cetățeni, vrând să audă, cum răsună dulcile acorduri ale limbei românesce în palatul muselor maghiare și se asculte propunerile binecuvântatului român Roman.

În Ianuarie 1863 primi și nominal redactorul diarului „Concordia”. În acelaș an la 28 Novembre, se căsătorî cu fiica lui S. Pop, *Ida*, dar la 5 Iunie 1865 a rămas văduv, reponsându-i soția în fragedă vîrstă de 19 ani.

La doi ani după răposarea primei soții se căsătorî a doua-ură cu *Leontina Balomiri*, fiica lui Simeon Balomiri din Sebeșul-săsece, cu care a trăit în fericită căsătorie 30 ani, până-ce la 1897 trecînd la cele eterne a lăsat-o să guste fructele amare ale văduviei. Căsătoria lor n'a fost binecuvîntată de copii; astfel Alex. Roman mîore fără următorii.

La 1865 fu ales deputat dietal pentru cercul cu centrul în Ceica, comitatul Bihariei, și timp de 7 perîode, s'au 21 ani, a reprezentat acest românesc cerc în dieta Ungariei, apărînd cu foc și tărie drepturile cercului său și în general a întreg poporului român.

(Va urma.)

Noutăți.

Chirotoniri. Excelenția Sa arhiepiscopul nostru Miron Romanul a chirotonit în săptămîna acêsta pe clericul absolut *Ioan Pascu* de presbiter, fiind ales și întărit de paroch în comuna *Dencul-mic*, protopresbiteratul Orăștiei.

Onomastica Monarchului, care va fi în 4 Octobrie n. se va s'rbă cu pompă deosebită în întreaga țără. În capitală în toate bisericile se va celebra serviciu divin ocașional. În biserica Mathia din Buda va servi însuși primatule.

Împăratul Wilhelm II al Germaniei a trimis pe calea consulatului german la mîna primariului capitalei ungurești 4000 de marce, pentru a se distribui între s'racii orașului.

Autograful Monarchului în chestia statuelor, ce vor reprezenta bărbați renumiți maghiari pe piețele Budapestei, a produs între unguri o însuflețire, ce tîrziu și cu greu se va alina. De atîta fericire ce a dat peste capetele lor ăilele din urmă, stăpânii nostri se simt par'că în sînul lui Avram. Mai multe orașe arangiază iluminății peste iluminății, și conducte de torțe cînd în onărea lui Wilhelm, cînd în cinstea Monarchului. Cu deosebire Maj. Sa împăratul-rege e asediat de deputății și de adrese omagiale pentru ultimul document al dragostei Sale față de maghiari. Deputățiile și adresele sunt puse la cale de municipalități și orașe.

Alegere de preot. Luni, în ziua Născătoarei de D-șeu, s'a ținut alegerea de preot în parochia noastră Sălcia de jos, protopresbiteratul Lupșei. Alegerea a fost condusă de protopresbiterul tractual P. O. D. Ioan Danciu, ăr ales a fost dl Laurențiu Ciorbea, cleric absolut de cursurile ordinare teologice ale seminarului nostru din Sibiu. Precum ne scrie corespondentul nostru, parochia acêsta a stat vacantă doi ani și jumătate, din cauza, că nu s'au aflat concurenți, ăr la acêsta au contribuit frecările confesionale din loc, ațînd „frații” uniți poporul ortodox în tot chipul și felul, ca să facă imposibilă întregirea

parochiei nedînd poporul cele ce se cuvine preotului ca să p'otă și materialicește subsista, ca apoi să-l atragă la rătăcirea lor. Și n'au lucrat fără succes, căci amintind poporului de sidoxie, ăice, că nu plătesce, mai bine se face unit, căci acolo nu trebuie să plătescă nimenui nimic. — Mai ăică apoi iesuții nostri români din Blaj și aiurea, că așa poreclita „Sântă Unire” a adus cînd-va vre-un folos poporului român! cînd îl abat cu mărșave intențiuni dela jertfe menite nunumai pentru asigurarea credinței sale strămoșesci, ci și dela jertfe menite a-i asigura naționalitatea română atât de mult periclitată din partea nemurilor străine.

Frumosă unire, ... cu străinii, în contra neamului t'eu!

Studentii maghiari dela universitatea din Pesta fericii peste măsură prin toastul împăratului Wilhelm al Germaniei, au mers Vineri după prînz într'un cortegiu la palatul consulatului german, și acolo prin o delegație au predat consulului german, pentru înaintare împăratului Wilhelm, o adresa omagială.

Duelul lui Badeni. Rana prim ministrului austriac primită în duelul avut ăilele trecute cu deputatul *Wolf*, nu e de natură de a inspira îngrijiri. Durerile s'au alinat într'atîta, că premierul Austriei a putut părăsi patul pentru a și vedă cu rîvnă de afacerile parlamentare. Maj. Sa Monarchul se interesează mult de starea lui Badeni. La dîrînta Sa ăi de ăi primese informații telegrafice despre mersul b'olei. Mulțimea de telegrame afective la adresa prim-ministrului încă n'au încetat să sosescă. Astfel de telegrame a primit dela văduva moștenitoare *Stefania* și dela archiducele *Ludovic Victor*. Archiducele *Iosif Ferdinand*, și-a trimis cartea de vizită rînitului prim-ministru.

Luni, Badeni a fost cercetat de însuși regele *Carol* al României, care cu acel privilegiu a accentuat, că dorea mai ales din pricina aceea să vadă pe prim-ministrul, pentru a pută informa pe Monarchul din intuiție proprie despre starea lui. Deasemenea a fost cercetat Luni Badeni și de ministrul *Goluchowsky*.

Cununii. Maria Damian și Ioan Moța fac cunoscută s'rbarea cununiei lor, care se va s'v'ersi Duminecă la 28 Septembrie v. (10 Octobrie n.) 1891, în biserica gr.-or. română din Orăștie, la ărele 4 p. m. Felicitări!

Istoria celor ăce statue, ce se vor ridica pe piețele capitalei ungurești, — după cum spun foile ungurești, — e următoare: Ideia statuelor e esclusiv a Maj. Sale Monarchului, care a comunicat o prima dată cu Maj. Sa împărătesă, apoi cu Bánffy și mai tîrziu cu biuroul de cabinet și ministrii. Pe basa consultărilor cu acestia, în urmă Maj. Sa s'a învoit și asupra pers'nelor, cari să fie eternisate: Pe episcopii *Gellért* și *Pázmány*, apoi pe *Pálffy* i-a designat însuși Maj. Sa, consultînd și pe primatule; pe *Tinódi*, *Bocskay* și *Bethlen* i-a recomandat Bánffy, *Huniade* și *Zrinyi* sunt candidații Baronului *Fejérváry Géza*, pe *Werbőczy* l-a propus ministrul *Erdélyi*; eternisarea anonimului notar al lui *Bela* e ideia biuroului de cabinet.

Necrolog Alexandru Roman, profesor ordinar de limba și literatura română la universitatea din Budapesta, membru ordinar al Academiei române, fost deputat dietal, membru ordinar al Asociațiunei trans. pentru cultura și literatura poporului român și membru onorar a mai multor societăți literare, în al 71 an al vieții și în al 30-lea al fericitei sale căsătorii — după un morb greu și îndelungat s'a dat nobilul său suflet în mînile Creatorului Luni în 15/27 Septembrie 1897 la ărele 10 a. m.

Osemintele scumpului defunct se vor depune spre repaus etern în cripta familiară din cimiterul gr. cat. din Sas-sebeș Mercuri în 29 Septembrie a. c. la 3 ăre d. a.

Sas-Sebeș, 27 Septembrie 1897.

În veci pomenirea lui.
Leontina Roman născută Balomiri, ca soție;
Iosif Roman, ca frate; Dr. Stefan Pecurar și Ermi-a Pecurar născ. Balomiri, ca cumnați;
Zinca Balomiri născ. Isacu, ca s'ocră; Dr.

Ioan Neagoe, Veturia Neagoe născ. Roman, Leontina și Alma Pecurar, ca nepoți și nepote.

Catastrofă pricinuită de o bombă de tun. Firul telegrafic aduce dela Bucuresci șcirea despre o catastrofă grozavă în-templată ăilele aceste acolo, cu prilejul exercițiilor regimentului 5 de tunari. O bombă de tun a explodat omorînd 3 ămeni și 4 cai, și rînid greu 6 ămeni.

Convocare. Adunarea generală din acest an a Reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școlele confesionale din diecesa Caransebeșului, conform §-lui 17 din statute și a decisiunei luate în ședința comitetului ținută la 14/26 Iulie a. c. de nou se conv'că în *Lugoș pe ăilele 21 și 22 Septembrie a. c. st. v.* după ce la Oravița, unde era destinată, din cauza manevrelor militare, nu se p'ote ăinea.

La acêstă adunare se invită cu tot respectul:

- P. T. Domni membri fondatori, ordinari și onorari ai Reuniunii.
- P. T. Reuniuni învățătoresci române.
- Toți iubitorii de înaintarea școlelor și a învățămîntului poporului nostru român.

Programul adunării:

Duminecă în 21 Septembrie înainte de am'ăi:

- La 9 ăre dimineța toți membri și participanții se întrunesc în biserica gr.-or. rom. din Lugoș și asistă la sânta lturgie împreună cu chemarea Spiritului sânt.
- După liturgie întrunire în localitatea destinată pentru ținerea adunării.
- Deschiderea adunării prin președintele Reuniunii.
- Raportul general al comitetului despre activitatea Reuniunii în decursul an. adm. 1895/6 și 1896/7.
- Raportul cassariului cu proiectul de buget pe a. 1897/8.
- Raportul bibliotecariului.
- Alegerea comisiunilor pentru censurarea rap'ortelor de sub punct. 4, 5, 6, a unei comisiuni pentru inserierea de membri și încassarea taxelor dela membri și a unei comisiuni speciale.

După am'ăi:

- La 3 ăre cetirea operatelor încurse (disertațiuni).

Luni în 22 Septembrie înainte de am'ăi:

- La 8 ăre dimineța continuarea disertațiunilor și a lecțiunilor practice și referadele comitetului prin referenți speciali asupra temelor „Cestiunea pedepselor în școlele populare și Cestiunea manualelor școlare”.
- Rap'ortele comisiunilor.

După am'ăi:

- Staverirea bugetului pe a. 1897/8.
- Defigerea locului pentru adunarea generală viitoare.
- Propuneri din partea membrilor.
- Alegerea biurului și a comitetului pe a. 1897/8.
- Alegerea comisiunei pentru autentificarea procesului verbal.
- Inchiderea adunării.

Pentru orientare se notifică:

P. T. domni membrii, amici și sprijinitori ai cauzei noastre școlare, cari vor participa la adunare, să binevoescă a se adresa pentru încortelare, domnului Vasiliu Cornea învățătoriu pensionat în Lugoș, ăr pentru înlesnirea primirii și a încortelării, ași întocmi călătoria, ca Sâmbătă în 20 Septembrie st. v. la 4 ăre după am'ăi, să p'otă fi întrunirea tuturor participanților la gara din Lugoș, cînd sosesc acolo trenul din spre Timișóra.

Bocșa-Montană, în 1/13 Septembrie 1897.

Ioan Ionașiu

preș. reuniunii.

Ioan Marcu.

notariul gen. al reuniunii.

Program

pentru arangierea festivităților împreunate cu ținerea adunării generale a „Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului”, convocată pe 21 și 22 Sep. c. st. v. în Lugoș.

Sâmbătă, în 20 Sep. v.

Primirea comitetului central, a membrilor și ăspeților veniți cu trenul de ărele 4 p. m. de cătră Arad-Timișóra și cu cel de ărele 6 1/2 de cătră Caransebeș-Orșova.

La ărele 8 s'era: „Convenirea socială în hotelul „Concordia”. Cină comună a la cartă”.

Duminecă în 21 Sep. v.

1. La ărele 9 a. m. Participare la serviciul divin împreună cu chemarea Duchului sânt și cu un părăstas întru amintirea decedaților binefăcători ai școlei.

2. După serviciul divin ședința primă, conform programului publicat de comitetul central.

3. La ărele 1 p. m. Prînz comun în hotelul „Concordia”. Prețiu unei cuverte, 1 fl. v. a.

4. D. a. la ărele 4, Ședința a II. conform programului publicat de comitet.

5. La ărele 8 s'era, „Concert”. (A se vedea programul la noutatea „Invitare”).

6. După concert urmăză joc pe lîngă programul indicat în ordinea jocurilor, ce se va distribui.

Luni, în 22 Sept. v.

La ărele 8 a. m. șeinta III.

D. a. la ărele 3. ședința IV. de închieere.

P. T. ăspeți și membri, cari doresc a primi cuartire în mod gratuit, să se adreseze d-lui Vasile Cornea, inv. pensionat în Lugoș.

Lugoș, în 14 Sept. v. 1897.

Comitetul de primire.

Invitare. „Reuniunea de cîntări și musică din Lugoș”, din incidentul adunării generale a „Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului”, arangiază Duminecă la 3 Oct. (21 Sept.) a. c., în sala otelului „Regele Ungariei”, Concert împreună cu petrecere de dans, la care Vă invită respectuos. Prețurile de intrare: Locul I. 1 fl. de pers'ona, locul II. 80 cr., locul III. 60 cr., loc de stat 40 cr. Venitul curat este destinat pentru fondul „Reuniunii învățătorilor rom. gr.-or. din diecesa Caransebeșului”. Începutul la 8 ăre s'era. NB. Biletele de intrare se pot căpăta la Librăria dela bazare și s'era la cassă.

Programul concertului.

(Coruri mixte).

1. a) D. F. E. Auber: La muta di Portici (Andante). b) Ales. Podolean: Imn de s'rbare.

2. a) Th. Georgescu: Scumpa mea bălăioră b) I. Vidu: Din Șăd'etóre.

3. a) D. Bortnenski: Dumneșeule, cîntare nouă voui cînta ăie. (Psalm, Andante). b) G. Musicescu: Concertul 1-iu bisericesc. (Adagio-Alegro-moderato).

4. a) N. Popoviciu: Hora Dobrogeana. b) I. Vidu: Logojana.

Loteria mică în agonie. Încă câte-va ăile, și s'a terminat! Ambo, terno, quaterno, quinterno, solo, extrato, resconto, — vor trece în domeniul istoriei, viitoriul p'ote numai din tradiții va sci însemnătatea lor. La 1 Octobrie va fi îngropată loteria mică, pentru a fi înviată loteria de clasă, care va avea cel puțin avantajul, de a nu ciupeli clasa cea mai s'racă.

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român”.

Tohanul-nou, 6 Septembrie 1897.

Rectificare *)

Onorată Redacțiune!

În nr. 95, d'dto 2/14 Septembrie a. c. al „Telegrafului Român” a apărut o corespondență din Tohanul-nou subscrisă de „un participant”, carele sub titlu, că descrie decursul sinodului parochial din această comună și varsă amaru-i venin asupra-mi suspiciunându-mă si prezentându-mă publicului, ca pe unul care nu am p'rtare compatibilă cu demnitatea unui preot.

Pentru orientarea publicului despre purul adevăr mi i-au voie a face următoarele observări:

Sinodul parochial din 19 Ianuarie a. c. l'am disolvat pentru că clica-zurbagic a făcut scandal vorbind și vociferînd despre câte t'ote numai, despre ordinea ăilei nu.

Am cerut întervenirea D lui protopop și în urma ordinelor primite dela dlui în mai multe rënduri, am convocat de nou sinodul

*) Publicăm această rectificare cu omiterea părților personale și regretăm că s'a strecurat în diarul nostru articolul cu vătămarea părintelui Ilariu Plotogea. Redacțiunea

dar D-sa ocupat fiind cu alte afaceri n'a putut eși la fața locului.

Abia la 3 August a. c. a eșit în comună, dar nici atunci n'a venit la timp fixat 10 ore a. m. când poporul era adunat în biserică, fiind Duminecă în ziua aceea, ci pe la 12 ore, când omenii erau împărțiți pe la lor, afară de clericii, cari l'au așteptat în crâșma satului.

Sosind Dl protopop, au părăsit și dlor căreuma și au venit la biserică, unde 10—15 inși — câți erau de față, — s'au propus unii pe alții și s'au ales membrii în comitet, și un astfel de „gros poporului“ a făcut „vox populi vox dei“.

Contra persoanelor alese și a modului de alegere s'a înaintat deja protest la P. V. Consistoriu.

Se mai afirmă în corespondență, că deși în rațiunii s'au observat inconveniente și abnormități, totuși sinodul l'a aprobat cu restricțiunea, de a mai reveni la comitetul încă odată la censurare.

Sub inconveniente și abnormități corespondentul și elica lui înțelege salariul preoțesc, pe care din răutate voesc acum cu orice preț să-l scădească fie și cu desconsiderarea tuturor consluserilor anterioare luate în această privință și a praxe de mai mulți ani.

Că s'a ales înveț. Băncilă președinte al comitetului, nu mă surprinde; sacul și a aflat petecul; m'e indignează însă, vorba nesocotită a corespondentului cum-că eu sunt „vino v'at“ și expresiunea prin care dă-se, că se manifestă bucuria poporului.

„Acum se descoper tôte, acum se-i vedem pe popa“.

În fața acestor insulte și suspiciuni nu pot dice alte, decât ceea ce Mântuitorul dăse poporului jidovesc, care striga: Ia-l, restiguesce-l pe el!

Poporul meu! ce v'am greșit eu voue? Nu v'am servit eu la altarul Domnului, spre mângăierea sufletescă a tuturor? Nu v'am predicat cuvântul adevărului la tôte ocașiunile? Nu am alergat eu la voi în tôte necasurile vostre sufletesci? Ce așteptați să se mai descopere? Au döră a-ți voi să sciiți, că din 600 fl. am urcat prin bună chiverni-

săla fondul bisericesc la aproape 7000 fl.? Că am stăruit pe lângă un creștin adormit în Domnul de a testat bisericea ceva din averea sa, care fundație acum s'a urcat la 1000 fl.? V'ați supărat pôte, că am făcut prin sfaturi și povețe pe mulți creștini să doneze bisericei pămături și odore? V'ați intristat, că cu multă osteneală și alergături din parte-mi v'am câștigat așa numitele „prunduri“? Nu v'a plăcut, că casele și grădinele cele mai frumoase din comună, după mari și multe alergături și cheltuieli, le-am cumpărat pentru biserică? Că am stăruit de s'a instalat școle în o clădire de nouă reparată? Că casele numite „curie“ le-am închiriat astfel, că ele anual aduc bisericei venite de 4—500 fl.? Acestea vi-le descoper eu. Căutați și vedeți ce veți mai pute descoperi, în sens rău, cum se înțelege în corespondență. — „Acum se-l vedem pe popa“. Puteți să-l vedeți acum. L'ați încărunțit înainte de vreme, în bărfelile, cu cârtelile și nerecunoștința v'astră.

Că n'am predat actele comitetului numai așa ne tam ne sam, am fost în drept. La o astfel de predare se recer forme și se ia protocol, care se servescă și de revers, dar nu așa cum a făcut noul președinte, că a trimis doi membri din comitet, ca să ia actele dela mine pur și simplu. Când lucrul s'a urmat cum se cuvine, n'am hesitat un moment, ci numai decât am predat tot.

Prin pasagiul, că în trecut eu singur am fost comitetul, singur epitropia, corespondent uită, că ofensază și persoana bisericească și harnicului român, a episcopului dl Moise Moșoiu, pe dinaintea căruia dl corespondent nu pôte trece decât cu căciulița în mână dela distanță.

Dl Moșoiu, ca om de caracter, conșciu de responsabilitatea ce o are ca opitor, — nu și-a pus și nu și-a pune nici odată iscălitura sub un act, despre care nu are cunoștință, că este exact și conform adevărului, și ca om înțelept nici odată nu s'a lăsat și nu se va lasă condus de alții, după arbitriu.

Viitorul apropiat va decide, dacă vechiul său noul comitet a luerat mai cu trageră de inimă și mai cu zel pentru promovarea intereselor culturale și materiale ale acestei parohii.

Mângăiat pe deplin aș fi, dacă noul comitet ar duce la bun sfârșit opera concepută și pusă în lucrare de vechiul comitet și mai cu seamă de mine, dacă acuirarea pe seama bisericea a celor mai frumoase case din comună, a curiei Brașovului și a altor locuri virane, cari constituiesc fala și decorația acestei comune.

Supărați pot fi unii din poporeni pentru sarcina impusă întru acoperirea datoriei pentru casele cumpărate dela magistratul Brașovului; alții ăra pentru-că nu m'am învoit, ca realitățile cumpărate să se întăbuleze pe numele comunei politice, dar a afirma, că pentru purtarea mea incompatibilă cu poziția unui preot e indignat poporul, acesta e cea mai necualificabilă obrăncie.

Lucru de aproape 30 ani în serviciul bisericea și națiunii mele. Nici odată n'am fost admoniat, dojenit sau amenințat de torurile superioare pentru purtare necorespunzătoare sau neglijență în oficiu, ci din contră pot arăta semne de înaltă grațitudine a Excelenței Sale, bunului nostru arhiepiscop și metropolit, pentru corectele mele lucrări oficiale, am știut să-mi câștig stima și dragostea celor de o seamă cu mine, lucrători în via Domnului, în urma cărora încă de mult m'au onorat, alegerea de membru în scaunul, comitetul și sinodul protopopesc, — și acum se vină un băetandru, care nu și-a spălat încă bine tina de pe urechi, și carele până acum n'are nimic la activul său, se măcașă în fața publicului, că prin purtarea mea necinstesc tagma preoțescă, asta tot e prea mare impertinență.

Ilariu Plotogea,
paroch.

Din public. *)

Mulțămită publică.

Direcțiunea școlilor medii gr.-or. române din Brașov î-și îndeplinește o plăcută datorie exprimându-și sincera mulțămită pentru

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea n'este responsabilă.

ospitala și binevoitoare primire și pentru instructiva călăuzire, de cere a fost împărțită delegațiunea studenților școlilor medii gr.-or. române din Brașov și școlilor petrecerilor sale în Sibiu în ziua înmormântării regretatului profesor Nicolae Popovici, îndeosebi din partea stimaților Domni puși în fruntea instituțiilor românești: „Albina“, instit. de credit și economii, „Concordia“, societate comercială și școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii în Sibiu.

Țin să relev și speciala mulțămită munificența și ospitalitatea direcțiunii mesei studenților a „Albinei“, carea învitat și la prânz delegațiunea studenților noștri.

Reg se primescă toți Domnii, cari ne-au deobligat prin deosebita D-lor prevenire, expresiunea deosebitei mele mulțămite și recunoștințe.

Brașov, în 15 Septembrie v. 1897.

Virgil Onișiu,
directorul școlilor medii gr.-or. rom. din Brașov.

Declarațiune!

Vă rog On. D-le redactor să binevoiați a da loc în colónele mult prețuitul diar „Telegraful Român“ următoarei modeste declarațiuni:

În Nr. 91 a „Tel. Român“ sub titlul: „Invetătoriu confesional trecut la școala de stat“, care titlu se ocupă tocmai de persoana mea, — vin a declara, că eu n'am trecut la școala de stat, — și mă aflu tot în Magógea ca invetător, — ba nici abdicarea nu mi-am dat-o, de cum se fi trecut la școala de stat. — Acesta spre scire și orientare celor interesați.

Magógea, 10 Septembrie 1897 v.

G. Frigón,
invetător.

Stofe de mătăsă pentru bal dela 35 cr. până la fl. 14.65 de metru — precum și mătăsă-Henneberg negră, albă, colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru, lucie, vârgată, pătrată, mostrată, damust etc. (circa 240 calități diferite, 2000 color și desigur etc.). Mărfurile comandate precum și mostrele le expediez cu întorcerea poștei în casă, franco și scutite de vamă fabricile de mătăsă din Zürich ale lui G. HENNEBERG, (furnizor de curte c. și r.). Scrisorile adresate în Elveția sunt a se prevedea cu marcă de 10 cr., cărțile postale cu 5 cr. Comandele scrise în limba română se execută punctual. (194) 1

Nr. 6336/1897.

[190] 2—2

pol.

Publicațiune.

Din partea subscrișului magistrat se aduce la cunoștință, că **Joi în 7 Octobrie 1897 la 10 ore a. m.** se va ținea licitațiunea pentru arândarea pășunatului de oi din hotarul Sighișorei pe iarna an. 1897/98 în sala de ședință a comitatului.

Vadiul este de 50 fl.; condițiunile mai de aproape de licitare se pot vedea în cancelaria magistratului.

Sighișóra 21 Septembrie 1897.

Magistratul.

Szebenvármegye közig. erd. bizottsága.

Szám 518—867 ord. biz.

[193] 1—3

Pályázati hirdetmény.

Szebenvármegyében ujonnan szervezett erdőgazdálkodási állásra, mely évi 500 trt. fizetéssel és 100 trt. lakpénzzel van egybekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állásra csak az egyének pályázhatnak, kik az erdészeti akademiát sikerrel végezték.

Előnyben részesítünk oly egyéneket, kik erdőrendelési teendőkben gyakrolni jártasságot igazolni képesek, az erdészeti államvizsgát sikerrel letették és a német és román nyelvből jártasok.

Felhívjuk a pályázni ohajtók, hogy kellőleg felszerelt kérvényeiket 1897 évi Október hó 12-ig ezen bizottsághoz nyújtsák be. Nagy-Szeben 1897 Szeptember hó 25-én.

Szebenvármegye közig. erdészeti bizottságától.

Thalman,

főispán mint. bizottsági elnök.

În Tipografia Archidieceșană

a apărut:

I. Popescu.

Carte de cetire II.

pentru școlele populare române
prelucrată de

Dr. Petru Șpan.

ediț. VII. (mai nainte: a doua carte)
1897, și costă leg. a 30 cr.

De acelaș autor:

Antăia carte de lectură și învățetura

pentru școlele populare române
ediț. XI. 1896, leg. a 20 cr.

Se pot procura din **Lăbia tipografiei archidieceșane, Sibiu**, pe lângă cele mai avantajoase condițiuni.

Planul și preliminarul de spese aprobate, precum și condițiunile de licitare se pot vedea ori-când la oficiul parochial din Petroșeni.

Petroșeni, la 1/13 Septembrie, 1897.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Distins la expozițiile de igienă din Cairo la 1895 și Londra la 1896 cu medalia de aur și diplomă de onoare:

SPIRTUL DE REUMA

mijloc extern probat de celebritățile medicale și folosit cu succes strălucit în cele mai mari spitale are efect grabnic și sigur în contra a ori-ce fel de recelă a trupului, precum **paralisie, podagra, reumatism, ischias, asthma etc.**

Efectul lui în unele casuri este miraculos, încât adese-ori chiar la bôle înverchile după o singură folosire încetă durerile.

Durerea de dinți și cap o vindecă în 5 minute.

Prețul de 5 franci, împreună cu instrucțiunea 1 corónă, a unei sticle mai tari 2 corónă 40 fleri.

Depozite principale în Budapesta: Farmacia d-lui **Iosif Török**, Király utza Nr. 12 și a d-lui **Dr. A. Egger**, Váci körút 17. Asemenea în tôte farmaciile capitalei și aproape în tôte cele din provincie, precum și la preparatorul

Widder Gyula,

farmacist

S. A. Ujhely Nr. 102.

Comandele din provincie se execută prompt.

[189] 3—10

Comande făcute prin poștă se execută imediat cu cea mai mare acurateță.

Raport expres!

Am onore a aduce la cunoștință P. T. public, că mi-au sosit în „prăvălia mea englezăscă“, strada Cîsnădiei Nr. 27, novitățile procurate din străinătate și anume: **jachete de copile și dōmne, ronduri și capes, blane, Tibet, Peluche și gulere de stofe englezesci paltoane de fete și franțuzești, bunici de călătorie și de stradă.** Tôte acestea le ofer On. public confecționate după ultima modă și pe lângă cele mai favorabile prețuri de concurență.

Cred deci că dăce în propriul interes al On. public, a se convinge cât mai curând de nōuele mele întreprinderi.

Rugându-Vă pentru binevoitoriul sprigin și asigurându-Vă de serviciu prompt și real, semnez

cu distinsă stimă:

Michael Braun,

[183] 7—10

Sibiu, strada Cîsnădiei Nr. 27.

Comande făcute prin poștă se execută imediat cu cea mai mare acurateță.